

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy hóra 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos:
Kutasi Imre.
Szerkesztő:
Katona Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet).
Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint).
Hirdetések a legmérsékeltébb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

Az eszme ereje.

Debreczen, augusztus 27.

(—s.) A közigazgatási reform tekintetében ugyan elvi különbség áll fenn Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor között, de ez sokkal csekélyebb akadály, semhogy a politikai végcél tekintetében egymással meg ne egyeznének, amennyiben t. i. egyik sem akarja a közigazgatás államosítását.

Apponyi elvileg ugyan hive az államosításnak, de gyakorlatilag csak akkor kívánja, ha a szabadság kérdések meglesznek oldva és a nemzeti aspirációk teljesültek.

Szóval tehát Apponyi a leglátgabb körü reservatiókat tartja fenn magának oly czélből, hogy bőséges oka legyen a közigazgatási reformot ellenezni. Ugron Gábor pedig már elvből is ellenzi az államosítást. S a végcélnek ez a közösége a közel jövőben bizonyos fegyverszövetséget segíti az ellenzéki pártoknak. Ezt azonban ma még nem kell biztosra vennünk, mert hisz' Ugron tulajdonképen csak annak a legszélsőbb baloldali töredéknek a vezére, a melyik a függetlenségi pártnak liberális törzsétől nagyon távol áll, miért is Ugron Gábort annak kijelentésére, hogy az ellenzéki pártoknak ismét egyesülnök kell a kormány ellen, nem tekinthetjük illetékesnek, erre csak a pártelnök van hivatva, a ki különben rövid idő múlva szintén be fog számolni választóinak.

Egyébként, akár létrejön valamelyes fegyverszövetség, akár nem, mi bizunk a szabadelvű párt és kormány, valamint az eszme erejében is.

A modern közigazgatás eszméje okvetlenül meg fogja hódítani a nemzet szellemét; hisz már is jelentékeny hódításokat tett és a mint már eddig is sok előítéletet és ellenállást legyőzött, úgy a döntés napjaiban is diadalmasan fogja befejezni küzdelmes utját. Az ország nagy közvéleménye okvetlenül fel fogja ismerni valódi szükségleteit s azok helyes megoldásának azt a módozatát, a melyre nemzeti igényeink biztosítása fokozott feladatok teljesítése végett az államnak valóban szüksége van. Ez a módozat pedig kétségtelenül nem a vármegyei rendszer, mely már nem elégséges eszköz arra, hogy ez az ország akképen legyen konszolidálva a jövőben, hogy azt a helyet, melyet elfoglal Európa népei közt, meg is tarthassa és abban a nemzeti irányban haladjon, melyet okvetlenül elérnünk kell; — hanem csakis az egységes állami közigazgatás, mely menten minden helyi befolyástól, az egységes magyar állam hatalmának igazságos érvényrejutatója.

— A főrendiház alelnöke a királynál. Ischlből írják a Pester Lloydnak, hogy a király e napokban hosszabb kihallgatáson fogadta Szilávy József koronaórt, a főrendiház alelnökét, a ki meghívást kapott az udvarhoz. Az audiencián minden valószínűség szerint a főrendiházi elnökség betöltéséről volt szó. Szilávy József alelnök, mint annak idején jelentettük, elhatározta, hogy csak a nyári szünetekig marad meg állásában, azután végképp visszavonul a magánéletbe; Wekerle Sándor miniszterelnökhöz intézett levelében pedig kijelentette, hogy a főrendiház elnöki állására nem reflektál. Mint-hogy gróf Károlyi Tibor, a főrendiház másodalelnöke gyakran van távol a fővárostól, a főrendiház pedig már a jövő hóban megkezdí tárgyalásait, tehát az elnökség betöltése sűrűgössé vált. Szilávy József meghívásának ezek szerint valószínűleg az volt a czéja, hogy az alelnök kifejtse véleményét az elnökség betöltéséről, vagy hogy a király elhatározásának megmástitására bírja.

— Az egyházpolitikai javaslatok a főrendi házbán. A főrendiház közjogi és törvénykezéssügyi, pénzügyi és közgazdasági és közlekedéssügyi bizottsága szeptember 25-én (kedden), délelőtt 11 órakor ülést tar. A tanácskozás tárgyai: 1. Az állami anyakönyvekről. 2. Az izraelita vallásról. 3. A gyermekek vallásáról és 4. A vallás szabadgyakorlásáról szóló törvényjavaslatok.

Polónyi Géza Szoboszlón.

— Saját tudósítónktól. —

H-Szoboszló, aug. 27.

Polónyi Géza, a nagyhangú expolitikus, kinek szavát a napi politikában ugy látszik, kerületének csak pár extravagans gondolkozású és pár kapaszkodó ember veszi már észre, — tegnap, hogy népies nyelven szóljak: beadta a maszlagot a szoboszlói függetlenségi és 48-as pártnak.

Ünnepélyes fogadtatás után, mely állott abból, hogy dr. Hetey Ignác és dr. Kiss Sándor, hiveinek fejei és a Kiss dinasztia, nemkülönbén egy szál városi szolgál, négy magánfogatban kényelmesen elhelyezkedett hivek és végül két rendőr és négy esendőr, a vasuti állomáson várták és miután Fehér Gábor, a néptribun és exalkapitány üdvözölte, zajos esőndben a városba hajtatott, jöllakott malacpörkölttel, megedzette a gyomrát jóféle kerti vinkóval, kialvá fáradalmaikat és tegnap délelőtt kiállott a „platz“-ra, beszámolót tartani.

Nos hát, ha valakinek, Polónyi in a k bizonyára nagyon sok dologról kellett beszámolnia; meg is cselekedte elég öblös hangon, hogy hátha elvesztett hitelét a politikában visszanyerhetné. De ez, azt hiszem, aligha fog sikerülni, akárhogyan erősítette Szoboszló város pennája, hogy a t. választó közönség így-amugy nagy bizalommal van „szeretett“ képviselője iránt. Azt láttam és tapasztaltam én az egész idő alatt, míg Polónyi az ő „kedves választói“ között időzött, hogy a hivei is befelé szeretik,

mert sehogysem akartak az ő szeretetüknek kifelé kifejezést adni.

Ha a „Magyarország“ tudósítója ott nincs, az egész beszámoló egyetlen éljen nélkül esik meg; ha a Bp. H. riportere fel nem köszönti Polónyit, elnevezvén őt a függetlenségi és 48-as párt sarkának, ugy akkor nagyon könnyen megtörténhetett volna, hogy lebbencs és Ádám Mihály uram egyéb szakácsi tudományának élvezete nélkül sonica a sarkát mutatta volna Szoboszlónak.

Igy azonban megesezt a beszámoló, kirtartott basszusban. Mielőtt a nagyhangú beszédet, mindenki mulattatására, ismertetném, két tapasztalatomat kell leirnom. Az egyik az, hogy Polónyi Géza teljesen elszigetelten áll az ő vegyes politikájában, mert nem akadt a pártjában egyetlen képviselőtársa, a ki őt elkísérte volna, „ragaszkodó“ választói közé. A másik pedig az, hogy Szivós Géza is, Fehér Gábor is, mindvégig erősen tamáskodának vala abban, hogy vajjon tud-e majd az utóbbi a forma kedvéért valamiért köszönetet mondani.

Tudott; szépen megköszönte azt, hogy köztük megjelent és ha a hangról itélni lehet, kiérzett belőle, hogy a köszönetet mondó szónokból nagyon kikivánczik az a kívánság, hogy a legközelebbi választáskor nem kéri a folytatását.

Mindez nem bántotta Polónyit; a szakálla megőszült ugyan, de a hangja ép maradt és eldörögthette beszédét, mely konglomerátuma volt a politikai raffinériának, a fiskális ügyességnek, melyet Polónyitól csak Eötvös Károlynak van jussa eltagadni.

Bemutakozott, hogy ő legengedelmesebb szolgálja Kossuth Lajosnak; ővé az érdem, hogy Kossuthot haza hozta a székes főváros; Gerlóczy, Márkus és a törvényhatóság semmi, ha Polónyi nincs. Hallgatott a esáktornyai erkölesi pofonról, hallgatott sok egyébről. Hanem azt komoly arczal vallotta, hogy ő elvben liberális, de a kivitelben, a részletekben ultramontán, klerikális, radikális; elvben, mert Kossuth apánk parancsolta: dinasztikus érzelmű; de in praxi a Magyar Imre gazd' uram hive, a ki esalatkozott a királyban, mert az a katasztert behozta. Egy szóval, Polónyi elvben mindennek hive.

A esöndes beszámolót bankett követte az erdőn; a bankettet pedig „Lajos napi népünnep.“ Akkor, mikor az egész ország sir Lajos napján, Polónyi felidézi halottjaiból a Kossuth szellemét és a nép duhaj mulatságba keveredik maga is, hogy a pályvát kivesse a jövő választásokra a választók nyakára.

Nem vártam nagy kegyeletet Polónyitól; de a Kossuth Lajos nevenapja czimén tartott erdei duhaj mulatság látása, egyenesen utálattal töltött el és akárhogyan

tagadja is Polónyi, ma is elhiszem, hogy a nagy magyart ez a börtorku ember szidalmazni merészelte.

A szoboszlóiak váltig szégyenlik a dolgot, de már kénytelenek 1897-ig eltűnni azt a szégyent, hogy Polónyi az ő „szeretett” képviselőjük.

Tudósítónk a beszámolóról a következőket írja:

A nagy piac már reggel kezdett benépesedni; vasárnap van. Ilyenkor a munkásnépnek egyéb dolga nem lévén, kiáll a piacra politizálni, amire ma különösen alkalmas idő volt: 10 órára Polónyi beszámolója volt hirdetve.

Össze is verődött vagy ezer ember, a kik között Polónyi a következő beszédet mondotta:

Tisztelt polgártársaim! Szeretett választó közönségem!

Először is a mult ülészkáról emlékezem meg, mely oly gazdag volt eseményekben. Képviselői kötelességemet teljesítem, a midőn több kérdésben tanúsított magamviselőtől beszámolok. Különösen a kisbirtokosok és gazdák érdekeit épen nem gyámolító mezőgazdasági politikáról fogok hosszasan szólni.

Előbb azonban fájdalmas megemlékezés kell szólnom hazánk nagy fia: Kossuth Lajos haláláról. Aldja meg a mindenható Uristen még a sírját is! Elbeszéli azután a temetést, hogy nem volt ott a kormány, valamint az aradi honvéd szobor leleplezésénél sem.

Abban, hogy Budapest székes főváros Kossuth holtestét hazahozatta: neki van nagy érdeme. (A M—g riportere halkan szól: ugy van!) H—Szoboszló város volt az első, mely Kossuth Lajost diszpolgárává megválasztotta. (Messziről halk éjjen hallik.) Elbucszuk e szomorú tárgytól azzal a kívánsággal, hogy az Isten áldása lengjen sírja fölött. Amen.

Szól azután az új igazságügyireformokról, melyeket elvileg helyes, de az új törvények részletes intéz-

kedéseit rosszaknak tartja. Kijelenti, hogy a stempli sokkal drágább lesz ezután.

Az egyházpolitikai kérdéseket fejtegetve kijelenti, hogy a kötelező polgári házasságnak mindig rendületlen híve volt és lesz. (Háromszoros éjjen.) De miután a kormány ezt bizalmi kérdésnek deklarálta és annak törvénynyé válása roppant zavarokat idézend elő, akkor neki, mint ellenzéki képviselőnek ezt a törvényt részleteiben is meg kellett vizsgálnia s nem tagadja, hogy súlyos aggodalmakat keltett az fel benne. Maga az élv helyes, de közjogi aggodalmait nem fojthatja el. Itt azután előhozza az uralkodóház házassága és az örökösödés kérdését.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ennek a házasságok a pótlását megígérte ugyan, de keresztülvinni nem bírta s hogy daczára ennek, mégis megtartja állását, ez nagyon különös politikai jelenség. (Megdöbentő esendő.) A másik kérdés Horvátország kérdése, a harmadik a hadsereg, illetve a hadkötelesek kérdése, a kiknek nősülési feltételeit az osztrák katonák állapítják meg. Ebbe ő nem nyughatik. Ezután a magyar anyák erkölcsét veszi védelmébe, melyet szerinte a törvény egyenesen kijátszik.

Ezek után kijelenti, hogy először azért szavazta meg a javaslatot, mert Kossuth parancsának engedelmeskedett. — De midőn a főrendiház elvetette, neki nem a pair-sub kellett, hanem a főrendiház reformja demokratikus formában, hogy a függetlenségi párt is bejöhessen oda. Azért nyújtotta ő be határozati javaslatát és azért nem szavazta meg a polgári házasságot másodszor. (Igen, mert fogták a klérikalikusok. Szegény kerékbetört logika! Tudósító.)

Az állami anyakönyvvezetés kérdésében is kijátszotta a kormány a függetl. pártot. Egy esomó terhet nyomott a felekezetek nyakába; de még többet is tett: becsempészte e kérdésbe az állami közigazgatást, úgy, hogy 5000 új kortest akar kinevezni. Ezt ő nem szavazhatja meg.

A vallás-szabadságnak is híve elvben, de a felekezetnélküliség miatt ezt a javaslatot sem szavazza meg. A

gyermekes vallását megállapító előzetes szerződés lerontja a szüziés leánynak erkölcsi tőkéjét, azért nem szavazta meg ezt is.

Még a zsidó vallás recepcziójáról kell megemlékeznie. Ő, aki az antiszemitizmus elleni gyűlöletét vérevel is megpecsételte, az antiszemitizmus gyanujába került mégis, mert a recepcziót ellenezte. Ő a teljes vallásengedelmiséget követeli, ez pedig nem türi meg a recipiálást.

Miután még a Haas és Deutsch-féle hírlapvásárlásról is megemlékszik, az egymással meghasonlott függetl. párt botrányos viselkedéséről szól. (Mert őt már egyik rész sem látja szívesen Tudósító.) mely Felső-Eőrt Győry Elekkel, a becsületes politikussal szemben a kormány-párti jelöltet támogatta.

Itt van a nemzetiségi kérdés, de a kormány, az ő egyházpolitikai „fajdkakas dörgésében” süket marad minden jogos kívánsággal szemben. Közéledik az állami közigazgatás kérdése.

A kormány titokban már államosította a kéményseprést is! (Sic!) De ezek ellenében a függetlenségi és 48-as párt nem adja fel a küzdelmet az utolsó lehetőségig. A munkáskérdésben a köztött nagybirtokokat és a hitbizományokat okolja.

Áttér ezután beszédének ígért végére: a mezőgazdasági válságra. A gabonaárak oly alacsonyak, hogy a magyar gazdaközönség már vesztét látja. A mezőgazdák érdekeit kell első sorban megvédenünk, mert a válságnak sok oka van. A világtérmeles megváltozott, sok és nagy versenytársunk akadt a gabonavásárban és állattenyésztésben is. Ennek oka a rossz politika. Ezer féle pótlék ezimén nyuzzák az adózó gazdákat, a kik száz krajezárból 62-öt az államnak adnak át.

Ő azonban nem hirdeti a harcokat a kereskedelem és ipar ellen, hanem hirdeti a mezőgazdák érdekeinek védelmét mely szerinte csak a függetlenségi és 48-as párt zászlaja alatt sikerülhet.

Mert mit csinál a kormány? Most is olyan embert ültetett a földmivelésügyi mi-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA.

Sebző nyilak.

Egy szegény poéta feküdt a koporsóban.

Azt a négy szál gyalutlan deszkát is a „Humanitás” tákolta össze, mert a boldogult ennek a nagy, örök időtől létező temetkezési együletnek volt az ingyenes tagja.

Hanem azért így is jól feküdt abban a festetlen koporsóban.

A béke párnáján nyugodott szegény feje s a megváltás borította reá a legszebb szemfedőt.

Talán azért mosolygott olyan édesen a halott . . .

Most már mindennek vége. Most már nem szenved . . . ha méltó volt a dicsőségre, ott az egekben méltán elnyeri azt.

Itt a földön bizony sokat szenvedett. Pedig a szegény poéta nem a nap fényében akart sütkérezni . . . ő csak az apró csillagok ragyogását kívánta meg, hanem ugysem ragyoghatott, abban a nagy, sötét éjszakában, a melynek neve világ . . .

Csak szemében sugárzott némi fény, az is megfagyott, megtört a hidegben s most már nem érez sem örömet, sem fájdalmat, a sziv meggyógyult örökre . . .

A halál angyala hallotta utoljára a költő sóhaját s látta rezgő könnyeit, de azok úgy ragyogtak, hogy az angyal felfogta a hulló könnyeket, mert azokban csillogott a költő lelke. A költő bucsudala.

S annak a léleknek a sugárzó fénye volt az, mely a szegényes ravatalt körül fogta. Sőt egy ismeretlen kéz, egy kegyeletes sziv egy szerény koszorút is font a költő fejére.

Egyszerű mezei virágok édes illata töltötte be a szűk padlás szobát.

Azok a virágok igen jól ismerték a néma dalnokot. Hiszen ők lesiék el a legszebb dalait!

Aztán egy kis madár is oda szállt a nyitott ablakba . . . az egy kis pintyőke volt. A pintyőke bánatosan dalolt az ablak párkányzatán s ez a bánatos dal oda csalta a pacsirtákat és a kis csizikéket is s most valamennyien elsiratták kedvencüket, aki a legszebb gyász énekben részesült, mert a természet adta meg neki a végtisztességet.

A napsugár is kíváncsian bekukkant a kamrácskába s ott fénylett, ott reszketett a költő homlokán.

A napsugár . . .

A tavaszi lég körülcsókolta a halavány arcot, az elnémult édes ajkakat, aztán éj borult a földre, most a csillagok ezrei ragyogtak oda fenn tisztán és fényesen.

A költő lelke lakozott már azokban.

Egy kis csillag aztán lefutott, hogy egy sugarat adjon annak a kisedednek, aki abban a perczben született.

A költő boldogságát s a költő végtelen fájdalmát vitte le az a futó csillag, hogy újra nyíljon az ajk s dal forrása legyen a kebel.

Az éj nyugodt volt és csendes, de két leány nem tudott nyugodni most sem.

— Tehát meghalt? kérdé a kritika éles, részvétlen hangon.

— Meghalt, de azért nem lesz hallhatatlan, epéskedett az irigység.

— Szegény álmódzó! . . . pattant el újabb mérges nyíl, — a parnasszusra akart feljutni. Az új korszakban, az új világban már egyebeket is várunk, nemcsak „hangulatteljes” költeményeket. A közönség jobban kedveli most a büszke, fennhordott fejeket, mint a naiv, szentimentális sziveket. Tündérmesék,

pásztoridyllt . . . A bockoros morvát csak a jó Petőfi ismerte.

Igy a kritika.

— A mostani poéták mind oly érzékenyek, toldotta meg a másik. Haraguzsznak, ha könyveiket nem olvassák.

Hja, miért kötetlen ez a könyv!?

A két alak a költő ablaka alá ért.

Ott már várta őket egy másik fényes mennyei lény.

A Génusz állott őrt a pirkadó hajnal első biborfényében.

A két alak semmivé törpült — a küszöbön.

Most már a koporsó nem volt gyalutatlan.

A részvét, a bánat öltöztették „fekete gyászruhába, úgy vitték ki örökzöld erdő lombos árnyékába.”

A többit mondja el az a kis ibolya, a mely ott virul minden tavaszkor a szegény költő sirhalmán.

A fájdalom hideg csókja
Zárja le az ajkamat,
Síromon nyíló virág,
Te mond el majd dallomat . . .

Egy sűrű csipkebokor is ott vert gyökeret a sir közelében.

Azok a vadrózsák talán megvédik azt a sirt.

Vagy a temető szentélyét sem kimélik a sebző nyilak.

Igaz. Olyan világban élünk.

A modern költészet nem ismeri a régi szívreható hangokat. Ma már mosolyogják az ó-világ költőit, azokat a szentimentális dalokat, melyek annyi nemes érzést ébresztettek a fogékony szivekben.

Ma csak a fej dominál. — A sziv megszünt.

Állj meg te kilőtt sebző nyíl, . . . ne vérezd meg azt a szomorú fejfát.

Ovidius.

niszteri székbe, a kinek semmi egyere, csak öröklőjt grófi neve, meg talán nagy birtoka.

At kell alakítani szerinte a bélyeg- és illeték törvényt és egyesíteni a különféle pótlékokat. Adó-kedvezményekkel kell védeni a kisbirtokosokat s szükséges egy helyes telepítési törvény. Szükségesnek látja a tőzsde a dó behozatalát és a dohány-monopólium megszüntetését. De leginkább és nélkülözhetetlennek tartja az önálló nemzetibank kérdésének megoldását.

Megmagyarozza ezután az osztr. magyar bank szervezetét; a részvények, szavazatok s a nyereség ránk eső kvótáját s beszél a valutarendezés nagy hibájáról: a diságioról. A bank hitelezési rendszere a gazdák ellen szól s csupán a kereskedelmet és ipart szolgálja. A kisbirtokosok kezében 19 millió hold föld van; erre minden esztendőben 12 millió forint teherzaporulat jön, a mi azt mutatja, hogy ötven év múlva, akárhogy gazdálkodnak is, a tőke kezére jut a birtok. (Zugás.)

Gazdaszövetkezetek, önbiztosítás és külön vízterület az orvoszerei ennek a válságnak.

Nagy feladatok várnak e kérdésben az igazságügyi tárca keretében is. Szükségesnek találja egy helyes örökösödési, tagosítási és telekkönyvelési törvény megalkotását, a vetőmagvak védelmét és a hitbizományok eltörlését. Szükséges továbbá egy egész miniszter, nem pedig fél miniszter, aki csak nevének köszönheti állását.

Ezt a feladatot szerinte ugyan, csak a függetlenségi párt zászlaja alatt lehet teljesíteni; de a karmelyik pártból, akárki ragadja is kezébe ezt a zászlót, legyen az bár Apponyi, vagy más, ő, míg elveihez hű maradhat, szívesen csatlakozik.

Hanem Apponyi Albert gróf csak a magyar nyelvű tiszti akadémiával akar nemzeti államot biztosítani, ez pedig csak fölfelé teszi őt lehetetlenné; lefelé soha sem lesz ez általa népszerűvé.

Buzdítja továbbá az összegyűlt választókat, hogy maradjanak hűvek a függetlenségi elvekhez s köszönetét fejezte ki, hogy türelmesen végig hallgatták.

Ezt a beszédet, mely két és fél óra hosszáig tartott, a választók és nem választók (az ötödik negyed) csakugyan annyira türelmesen izdatták végig, hogy mire vége volt, beszorult az éljen és mindenki hallgatott mélyen.

Fehér Gábor, a függ. párt nevében ezután köszönetet mond hogy köztük megjelent. A beszámoló beszédéből megnyugvást szereztek a multra és reményt a jövőre. H. Szoboszló polgárai, mint egy ember, állnak mellette, ez buzdítsa a jövő küzdelmében.

Polónyi Géza melegen szorította meg a fiatal tribun kezét és ezután kikocsizott az erdőre, hol a leveles színben gazdag magyaros ebéd várta: lebbenes leves, bográcsos, bős pecsenye, gyümölcs és hazai sajt.

Természetes, hogy megeredtek a dicsőítőik. Elsőnek Polónyi szolt, védekezvén az ellen, hogy a függetl. és 48-as párt antidinasztikus lenne; azután védekezett az ellen is, hogy Kossuthot „agyalágyult vén lutheránus”-nak nevezte volna; végül felhívja a vendégeket, hogy őrizzék meg híven Kossuth Lajos emlékét.

Ilykép felbuztatva, hazaszeretetre, kegyelre tanítva, a nagyközönség elszéledt és fecerunt magnum áldomás — Kossuth Lajos emlékére.

Igy esett meg Hajdu-Szoboszlón Polónyi Géza beszámolója tegnap. A szivből szeretett képviselő az éjjel elutazott és magával vitte pártja korifeusait nyitrai birtokára vadászni. Azt hiszem, hogy legjobban a szoboszlóknak vannak megölve, mert a vadászat elkezdődött tegnap és folytatódik szeptember végén a kerületben — Haluská Bevédekére

A tanszerkiállítás jutalmazottjai.

— A jury ítélete. —

Debreczen, aug. 27.

Tegnap számolt be a debreczeni országos tanszerkiállítás juryje, mindenesetre nagy munkájával.

Kétszeresen nehéz feladata volt a tanszerkiállítás juryjének, de a legnehezebben megoldható gordiusi csomót — tagadhatlanul — azon körülmény képezte, hogy a hatszázra menő kiállítók számából kikellett választani olyan 175-öt jutalmazásra, a kik minden tekintetben rászolgálnak kiállításukkal a kitüntetésre.

Elismerjük, hogy a jury e feladatának kitűnően megfelelt, az ítélet ellen a legnagyobb akadékoság sem volna képes csak a legkisebb kifogást emelni.

Igazságos ítélet volt az minden tekintetben, a mely mindenkinek osztatlan tetszésével és elégedettségével találkozott.

A jury díszüléséről különben kiküldött tudósítónk a következőkben számol be:

Fél tizenegy órára kezdett a közönség tegnap délelőtt a főiskola disztermében gyűlekezni, hogy meghallgassa a jurynek a tanszerkiállítás kiállítói felett hozott ítéletét. Folyton többen és többen érkeztek a diszterembe ugy, hogy tizenegy órára a mikorra az ítélet kihirdetés jelezve volt, a diszterem a zsufolóságig megtelt.

Kévessel tizenegy óra után jelent meg a jury a kormánybiztosokkal egyetemben.

A kormány részéről az ellenőrzésre Szupán Vilmos és Dr. Kiss Aron voltak jelen.

Kivülök még Csiky Lajos, Eötvös K. Lajos, Zádor Lajos kiállítási igazgató-sági elnökök és Vántsa György kiállítási titkár foglaltak helyet az emelvényen. Feszült érdeklődés és figyelem között nyitotta meg Csiky Lajos, a jury elnöke, a jury díszülését. Beszédében rátért arra is, hogy a tanszerkiállítás 600-on felül lévő kiállítói közül

hányan kaptak kitüntetést. E szerint összesen 175 kiállító részesült kitüntetésben és pedig a következő sorrendben: az első osztályu állami érmet huszan, a második osztályu állami érmet 30-an és díszoklevelet 10-en kaptak, arany oklevelet 25-en kaptak, ezüst oklevelet 40-en és végül bronz oklevelet 50-en.

Beszéde után Vántsa György kiállítási titkár olvasta fel sorrendben a 175 kitüntetést nyert kiállító nevét, a mely hosszabb időt vett igénybe.

A felolvasott ítélet általános tetszéssel és közmelegedéssel találkozott s a jelen voltak a minden tekintetben kifogásolhatlanul igazságos ítéletet hozott juryt megéljenzette.

Ezután is Csiky Lajos elnök szólott, a kitüntetést nyerteknek tudomására hozta, hogy kitüntetésüket a jövő hó második felében fogják megkapni. Miután a jury csak — mint már említettük — 175 kiállítónak adhatta kitüntetést, elhatározta, hogy a kitüntetést nem nyertek közül többeknek, a minden kiállítónak adandó emlékoklevél mellett meglehangú köszönő levelet adnak, a mely a kitüntetésekkel hasonló értékű leendő.

Köszönetét fejezi ki továbbá elnök a kormánybiztosoknak, a közönségnek, a kiállítóknak s lelkes eljenzések között bezárja a jury beszámoló díszülését.

Az első rendű állami éremből három debreczeni kiállító kapott, Debreczen város, a kollégium és a kereskedelmi akadémia.

De hát hadd álljon itt a kitüntetést nyerteknek teljes névsora.

Állami I-ó osztályu éremmel a következő kiállítók tüntetettek ki: Debreczen szab. kir. városa a tanügy terén hozott és annak fejlesztésére fordított nagy áldozataiért. A debreczeni ev. ref. főiskola, a bemutatott kitűnő berendezéséért, szertáraiért, ok- és szakszerű dolgozataiért. A debreczeni kereskedelmi akadémia bemutatott kitűnő berendezéséért, szertáraiért és szakszerű iskolai dolgozataiért.

A budapesti állami pedagógium mellett fennálló gipszöntő műhely kiállított szép tárgyaiért. A sáros-

pataki irodalmi kör tankönyv-kiadványaiért. Dr. Kiss Károly az üvegtechnikai tanműhely vezetője üvegtechnikai tanszerkért. Themák Ede Temesvár, ásvány stb. gyűjteményeiért. A nagybecskereki szőnyeg-ipar tanműhely izléses és versenyképes készítményeiért. Dr. Lendl Adolf Budapest, kitűnő praeparátumaiért. Süss Nándor budapesti mechanikai tanműhely vezetője, tanszeriért. Hölczl és Tsa Budapest, térképek és szemléltető képekért. Eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) budapesti könyvkiadók tankönyvekért. Rosonowszky Frigyes Budapest, szép állattömés preparátumaiért. Knuth Károly Budapest, iskolai szellőztető és fűtő vízvezetési eszközeiért. Hesse Károly budapesti harmonium gyáros, javított szerkezetű harmoniumért. Első magyar varrógépgyár Budapest, varrógép készítés és jó varrógépekért. Clár Miksa tanár Sternberg, dombortérképekért. F. C. Heinrich, viasz-térképekért.

Állami másodosztályu éremmel a következő kiállítók tüntetettek ki: Debreczeni ev. ref. leányiskola szakszerű női-munka fokozatáért. A debreczeni rómkath. elemi és felsőbb leányiskola fokozatos női-munka oktatásért. — A debreczeni női ipariskola magyar stílus rajzai, női kézi munkái és rendszeres női munka fokozatáért. A háromszék-megyeyi Erzsébet leánynevelő intézet Kézdi-Vásárhelyen szakszerű kézi munka fokozatáért. A hegybányai székely gyermekjáték készítő tanműhely gyermekjátékok és óvodai versenyképes készítményéért. A csávai agyagipariskola szép agyagmunkáikért. — A nagyváradi ipariskola szakszerű rajzitanításért. Körmeny József és Kövesdy Sándor aradi tanárok az ábrázoló geometria oktatására szolgáló segéd-eszközeiért. Farkas Gizella Bánffy-Hunyad, a kalotaszegi varottas sikeres terjesztésért. Kunsz Károly tanító Somorja, kitűnő és új módszerű állattömészetért. A nyál-Béla és Vizi Ferencz körmöczbányai tanárok ókori kultur történeti szemléltető képekért. Heinmann János rimaszombati szak-tanító a műfaragáshoz szükséges czélszerű gyalupadért. Dávidházi Kálmán könyvkötő Debreczen könyvkötészetért és a kartonmunkák tanmenetének fokozatos bemutatásáért. Berecz Gyul kir. tanfelügyelő Temesvár, a tanügyi monografián kifejtett kezdeményező munkáiért. Szűcs Mihály gazdasági intézeti tanár Debreczen, a selyemtenyészésre vonatkozó rajzok és statisztikai adatokért. Siklód István tanár Brassó rajz-papír és irattartó készülékeiért. F. Rim Jakab Budapest, hülyeoktatási munkálataiért. Szilvady József breznóbányai tanító sikerült állatkitömésért. Peutsi József bánffy-hunyadi tanár kalotaszegi varottas allommáért. — Stowasser J. budapesti hangszergyáros jó és olcsó iskolai hangszereit. Reszler Adolf Zilah, szép és versenyképes majolika munkáiért. Feivel Lipót budapesti vasbutorgyáros iskola felszerelésekért. Burghard és Társ Brassó vasbutorgyáros cég iskola felszerelésekért. Molnár Vince vakok intézeti tanár, Európa térképének a vakok részére elkészítéséért. A Müller Fröbelhaus Drezda, fizikai és technologiai tanszeriért. Richter Adolf Bécs, építő köszek-renyeiért. Karl Graeser Bécs müipari lapjaiért.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

* Tisza Kálmán a Magyarok Bejövételéről.

Tisza Kálmán, Feszty Árpád albumába a következő meleg sorokat írta:

Ismerem — ugymond, — a képzőművészeti nagy terek hatását, amelylyel a nemzet nevéért, — melyből a művész származott — mind jobb és jobb hangzásúvá tudja tenni világszerte, daját dicsőségével szaporítva a nemzetet is; tudom azt is, hogy a művész, midőn nemzet történelmének egyes nagy momentu-

tagadja is Polónyi, ma is elhiszem, hogy a nagy magyart ez a börtörku ember szidalmazni merészelte.

A szoboszlóiak váltig szégyenlik a dolgot, de már kénytelenek 1897-ig eltűrni azt a szégyent, hogy Polónyi az ő „szeretett” képviselőjük.

Tudósítónk a beszámolóról a következőket írja:

A nagy piac már reggel kezdett benépesedni; vasárnap van. Ilyenkor a munkásnépnek egyéb dolga nem lévén, kiáll a piacra politizálni, amire ma különösen alkalmas idő volt: 10 órára Polónyi beszámolója volt hirdetve.

Össze is verődött vagy ezer ember, a kik között Polónyi a következő beszédet mondotta:

Tisztelt polgártársaim! Szeretett választó közönségem!

Először is a mult ülésszakról emlékezem meg, mely oly gazdag volt eseményekben. Képviselői kötelességemet teljesítem, a midőn több kérdésben tanúsított magamviselőtől beszámolok. Különösen a kisbirtokosok és gazdák érdekeit épen nem gyámolító mezőgazdasági politikáról fogok hosszasan szólni.

Előbb azonban fájdalmas megemlékezésel kell szólnom hazánk nagy fia: Kossuth Lajos haláláról. Aldja meg a mindenható Uristen még a sirját is! Elbeszéli azután a temetést, hogy nem volt ott a kormány, valamint az aradi honvéd szobor leleplezésénél sem.

Abban, hogy Budapest székes főváros Kossuth holttestét hazahozatta: neki van nagy érdeme. (A M—griportere halkan szól: ugy van!) H—Szoboszló város volt az első, mely Kossuth Lajost diszpolgárává megválasztotta. (Messziről halk éljen hallik.) Elbucszuk e szomorú tárgytól azzal a kívánsággal, hogy az Isten áldása lengjen sirja fölött. Amen.

Szól ezután az új igazságügyireformokról, melyeket elvileg helyesel, de az új törvények részletes intéz-

kedéseit rosszaknak tartja. Kijelenti, hogy a stempli sokkal drágább lesz ezután.

Az egyházpolitikai kérdéseket fejtegetve kijelenti, hogy a kötelező polgári házasságnak mindig rendületlen híve volt és lesz. (Háromszoros eljen.) De miután a kormány ezt bizalmi kérdésnek deklarálta és annak törvénynyé válása roppant zavarokat idézend elő, akkor neki, mint ellenzéki képviselőnek ezt a törvényt részleteiben is meg kellett vizsgálnia s nem tagadja, hogy súlyos aggodalmakat keltett az fel benne. Maga az elv helyes, de közjogi aggodalmait nem fojthatja el. Itt azután előhizza az uralkodóház házassága és az örökösödés kérdését.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ennek a házagnak a pótlását megígérte ugyan, de keresztülvinni nem bírta s hogy daczára ennek, mégis megtartja állását, ez nagyon különös politikai jelenség. (Megdöbentő csönd.) A másik kérdés Horvátország kérdése, a harmadik a hadsereg, illetve a hadkötelesek kérdése, a kiknek nősülési feltételeit az osztrák katonák állapítják meg. Ebbe ő nem nyughatik. Ezután a magyar anyák erkölcsét veszi védelmébe, melyet szerinte a törvény egyenesen kijátszik.

Ezek után kijelenti, hogy először azért szavazta meg a javaslatot, mert Kossuth parancsának engedelmeskedett. — De midőn a főrendiház elvetette, neki nem a pair-sub kellett, hanem a főrendiház reformja demokratikus formában, hogy a függetlenségi párt is bejöhessen oda. Azért nyújtotta ő be határozati javaslatát és azért nem szavazta meg a polgári házasságot másodsor. (Igen, mert fogták a klérikalikusok. Szegény kerékbetört logika! Tudósító.)

Az állami anyakönyvvezetés kérdésében is kijátszotta a kormány a függetl. pártot. Egy csomó terhet nyomott a felekezetek nyakába; de még többet is tett: becsémpesztte e kérdésbe az állami közigazgatást, úgy, hogy 5000 új kortest akar kinevezni. Ezt ő nem szavazhatja meg.

A vallás-szabadságnak is híve elvben, de a felekezetnélküliség miatt ezt a javaslatot sem szavazza meg. A

gyermekes vallását megállapító előzetes szerződés lerontja a szüziés leánynak erkölcsi tőkét, azért nem szavazta meg ezt is.

Még a zsidó vallás recepcziójáról kell megemlékeznie. Ő, aki az antiszemitizmus elleni gyűlöletét vérevel is megpecsételte, az antiszemitizmus gyanujába került mégis, mert a recepcziót ellenezte. Ő a teljes vallássegénylőséget követeli, ez pedig nem türi meg a recepcziót.

Miután még a Haas és Deutsch-féle hírlapvásárlásról is megemlékszik, az egymással meghasonlott függetl. párt botrányos viselkedéséről szól. (Mert őt már egyik rész sem látja szívesen Tudósító.) mely Felső-Eörsz György Elekkel, a becsületes politikussal szemben a kormány-párti jelöltet támogatta.

Itt van a nemzetiségi kérdés, de a kormány, az ő egyházpolitikai „fajdkas dörgésében” süket marad minden jogos kívánsággal szemben. Közeledik az állami közigazgatás kérdése.

A kormány titokban már államosította a kéményseprést is! (Sic!) De ezek ellenében a függetlenségi és 48-as párt nem adja fel a küzdelmet az utolsó lehetőségig. A munkás kérdésben a kötött nagybirtokokat és a hitbizományokat okolja.

Attér ezután beszédének ígért végére: a mezőgazdasági válságra. A gabonaárak oly alacsonyak, hogy a magyar gazdaközönség már vesztét látja. A mezőgazdák érdekeit kell első sorban megvédenünk, mert a válságnak sok oka van. A világtermelés megváltozott, sok és nagy versenytársunk akadt a gabonavásárlásban és állattenyésztésben is. Ennek oka a rossz politika. Ezer féle pótlék címén nyuzzák az adózó gazdákat, a kik száz krajczárból 62-öt az államnak adnak át.

Ő azonban nem hirdeti a harezot a kereskedelem és ipar ellen, hanem hirdeti a mezőgazdák érdekeinek védelmét mely szerinte csak a függetlenségi és 48-as párt zászlaja alatt sikerülhet.

Mert mit csinál a kormány? Most is olyan embert ültetett a földművelésügyi mi-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Sebző nyilak.

Egy szegény poéta feküdt a koporsóban.

Azt a négy szál gyalutlan deszkát is a „Humanitás” tákolta össze, mert a boldogult ennek a nagy, örök időtől létező temetkezési egyletnek volt az ingyenes tagja.

Hanem azért így is jól feküdt abban a festetlen koporsóban.

A béke párnáján nyugodott szegény feje s a megváltás borította reá a legszebb szemfedőt.

Talán azért mosolygott olyan édesen a halott . . .

Most már mindennek vége. Most már nem szenved . . . ha méltó volt a dicsőségre. Ott az egekben méltán elnyeri azt.

Itt a földön bizony sokat szenvedett. Pedig a szegény poéta nem a nap fényében akart sütkérezni . . . ő csak az apró csillagok ragyogását kívánta meg, hanem ugysem ragyoghatott, abban a nagy, sötét éjszakában, a melynek neve világ . . .

Csak szemeiben sugárzott némi fény, az is megfagyott, megtört a hidegben s most már nem érez sem örömet, sem fájdalmat, a szív meggyógyult örökre . . .

A halál angyala hallotta utójára a költő sóhaját s látta rezgő könnyeit, de azok úgy ragyogtak, hogy az angyal felfogta a hulló könnyeket, mert azokban csillogott a költő lelke. A költő bucsudala . . .

S annak a léleknek a sugárzó fénye volt az, mely a szegényes ravatalt körül fogta. Sőt egy ismeretlen kéz, egy kegyeletes szív egy szerény koszorút is font a költő fejére.

Egyszerű mezei virágok édes illata töltötte be a szűk padlás szobát.

Azok a virágok igen jól ismerték a néma dalnokot. Hiszen ők lesték el a legszebb dalait!

Aztán egy kis madár is oda szállt a nyitott ablakba . . . az egy kis pintyőke volt. A pintyőke bánatos dalot az ablak párkányzatán s ez a bánatos dal oda csalta a pacirtákat és a kis csizikéket is s most valamennyien elsiratták kedvencüket, aki a legszebb gyász éneken részesült, mert a természet adta meg neki a végtisztességet.

A napsugár is kíváncsian bekukkant a kamrácskába s ott fénylett, ott reszketett a költő homlokán.

A napsugár . . . A tavaszi lég körüleszókolta a halavány arczot, az elnémult édes ajkakat, aztán éj borult a földre, most a csillagok ezrei ragyogtak oda fenn tisztán és fényesen.

A költő lelke lakozott már azokban.

Egy kis csillag aztán lefutott, hogy egy sugarat adjon annak a kisdednek, aki abban a perczben született.

A költő boldogságát s a költő végtelen fájdalmát vitte le az a futó csillag, hogy újra nyiljon az ajk s dal forrása legyen a kebel.

Az éj nyugodt volt és csendes, de két leány nem tudott nyugodni most sem.

— Tehát meghalt? kérdé a kritika éles, részvétlen hangon.

— Meghalt, de azért nem lesz hallhatatlan, epéskedett az irigység.

— Szegény álmodozó! . . . pattant el újabb mérges nyíl, — a parnasszusra akart feljutni. Az új korszakban, az új világban már egyebeket is várunk, nemcsak „hangulatteljes” költeményeket. A közönség jobban kedveli most a büszke, fennhordott fejeket, mint a naiv, szentimentális sziveket. Tündérmesék,

pásztoridyllt . . . A bocskoros morvát csak a jó Petőfi ismerte.

Igy a kritika.

— A mostani poéták mind oly érzékenyek, toldotta meg a másik. Haragusznak, ha könyveiket nem olvassák.

Hja, miért kötetlen ez a könyv!?

A két alak a költő ablaka alá ért.

Ott már várta őket egy másik fényes mennyei lény.

A Géníusz állott őrt a pirkadó hajnal első biborfényében.

A két alak semmivé törpült — a küszöbön.

Most már a koporsó nem volt gyalulatlan.

A részvét, a bánat öltöztették „fekete gyászruhába, úgy vitték ki örökzöld erdő lombos árnyékába.”

A többit mondja el az a kis ibolya, a mely ott virul minden tavaszkor a szegény költő sirhalmán.

„A fájdalom hideg csókja
Zárja le az ajkamat,
Síromon nyíló virág,
Te mondd el majd dallomat . . .”

Egy sűrű csipkebokor is ott vert gyökeret a sir közelében.

Azok a vadrózsák talán megvédik azt a sirt.

Vagy a temető szentélyét sem kimélik a sebző nyilak.

Igaz. Olyan világban élünk.

A modern költészet nem ismeri a régi szívreható hangokat. Ma már mosolyogják az ó-világ költőit, azokat a szentimentális dalokat, melyek annyi nemes érzést ébresztettek a fogékony szivekben.

Ma csak a fej dominál. — A szív megszünt.

„Alj meg te kilőtt sebző nyíl, . . . ne vérezd meg azt a szomorú fejt.”

Ovidius.

niszteri székbe, a kinek semmi egyebe, csak öröklött grófi neve, meg talán nagy birtoka.

At kell alakítani szerinte a bélyeg- és illeték törvényt és egyesíteni a különféle pótlékokat. Adó-kedvezményekkel kell védeni a kisbirtokosokat s szükséges egy helyes telepítési törvény. Szükségesnek látja a földesdedó behozatalát és a dohány-monopolium megszüntetését. De leginkább és nélkülözhetetlennek tartja az önálló nemzetibank kérdésének megoldását.

Megmagyarazza ezután az osztr. magyar bank szervezetét; a részvények, szavazatok s a nyereség ránk eső kvótáját s beszél a valutarendezés nagy hibájáról: a diságioról. A bank hitelezési rendszere a gazdák ellen szól s csupán a kereskedelmet és ipart szolgálja. A kisbirtokosok kezében 19 millió hold föld van; erre minden esztendőben 12 millió forint teherzaportulát jön, a mi azt mutatja, hogy ötven év múlva, akárhogy gazdálkodnak is, a földkezezőre juttat birtok.

(Zugás.)
Gazdaszövetkezetek, önbiztosítás és külön vátterület az orvoszerei ennek a válságnak.

Nagy feladatok várnak e kérdésben az igazságügyi tárca keretében is. Szükségesnek találja egy helyes örökösödési, tagosítási és telekkönyvelési törvény megalkotását, a vetőmagvak védelmét és a hitbizományok eltörlését. Szükséges továbbá egy egész miniszter, nem pedig fél miniszter, aki csak nevének köszönheti állását.

Ezt a feladatot szerinte ugyan, csak a függetlenségi párt zászlaja alatt lehet teljesíteni; de akármelyik pártból, akárki ragadja is kezébe ez a zászlót, legyen az bár Apponyi, vagy más, ő, míg elveihez hű maradhat, szívesen csatlakozik.

Hanem Apponyi Albert gróf csak a magyar nyelvű tiszti akadémiával akar nemzeti államot biztosítani, ez pedig csak fölfelé teszi őt lehetetlenné; lefelé soha sem lesz ez által népszerűvé.

Buzdítja továbbá az összegyűlt választókat, hogy maradjanak hűvek a függetlenségi elvekhez s köszönetét fejezte ki, hogy türelmesen végig hallgatták.

Ezt a beszédet, mely két és fél óra hosszáig tartott, a választók és nem választók (az ötödik negyed) csakugyan annyira türelmesen izzadták végig, hogy mire vege volt, beszurult az éljen és mindenki hallgatott mélyen.

Fehér Gábor, a függ. párt nevében ezután köszönetet mond hogy köztük megjelent. A beszámoló beszédből megnyugvást szereztek a multra és reményt a jövőre. H. Szoboszló polgárai, mint egy ember, állnak mellette, ez buzdítsa a jövő küzdelmében.

Polónyi Géza melegen szorította meg a fiatal tribun kezét és azután kikocsizott az erdőre, hol a leveles színben gazdag magyaros ebéd várta: lebbencs leves, bográcsos, bőséges peesenyé, gyümölcs és hazai sajt.

Természetes, hogy megeredtek a dikciók. Elsőnek Polónyi szólt, védekezvén az ellen, hogy a függetl. és 48-as párt antidinasztikus lenne; azután védekezett az ellen is, hogy Kossuthot „agyalágyult vén lutheránus“-nak nevezte volna; végül felhívja a vendégeket, hogy őrizzék meg híven Kossuth Lajos emlékét.

Ilykép felbuztatva, hazaszeretetre, kegyeletre tanítva, a nagyközönség elszéledt és felerunt magnum áldomás — Kossuth Lajos emlékére.

Igy esett meg Hajdu-Szoboszlón Polónyi Géza beszámolója tegnap. A szívből szeretett képviselő az éjjel elutazott és magával vitte pártja korifeusait nyitrai birtokára vadászni. Azt hiszem, hogy legjobban a szoboszlóiak vannak meglőve, mert a vadászat elkezdődött tegnap és folytatódik szeptember végén a kerületben — Haluska Benedekékre.

A tanszerkiállítás jutalmazottjai.

— A jury ítélete. —

Debreczen, aug. 27.

Tegnap számolt be a debreczeni országos tanszerkiállítás juryje, mindenestre nagy munkájával.

Kétszeresen nehéz feladata volt a tanszerkiállítás juryjének, de a legnehezebben megoldható gordiusi csomót — tagadhatlanul — azon körülmény képezte, hogy a hatszázra menő kiállítók számából kikellett választani olyan 175-öt jutalmazásra, a kik minden tekintetben rászolgálnak kiállításukkal a kitüntetésre.

Elismerjük, hogy a jury e feladatának kitűnően megfelelt, az ítélet ellen a legnagyobb akadékoság sem volna képes csak a legkisebb kifogást emelni.

Igazságos ítélet volt az minden tekintetben, a mely mindenkinek osztatlan tetszésével és elégedettségével találkozott.

A jury diszüléséről különben kiküldött tudósítónk a következőkben számol be:

Fél tizenegy órára kezdett a közönség tegnap délelőtt a főiskola disztermében gyülekezni, hogy meghallgassa a jurynek a tanszerkiállítás kiállítói felett hozott ítéletét. Folyton többen és többen érkeztek a diszterembe ugy, hogy tizenegy órára a mikorra az ítélet kihirdetés jelezve volt, a diszterem a zsufolóságig megtelt.

Kevéssel tizenegy óra után jelent meg a jury a kormánybiztosokkal egyetemben.

A kormány részéről az ellenőrzésre Szupán Vilmos és Dr. Kiss Aron voltak jelen.

Kivülök még Csiky Lajos, Eötvös K. Lajos, Zádor Lajos kiállítási igazgató-sági elnökök és Vántsa György kiállítási titkár foglaltak helyet az emelvényen. Feszült érdeklődés és figyelem között nyitotta meg Csiky Lajos, a jury elnöke, a jury diszülését. Beszédében rátért arra is, hogy a tanszerkiállítás 600-on felül lévő kiállítói közül hányan kaptak kitüntetést. E szerint összesen 175 kiállító részesült kitüntetésben és pedig a következő sorrendben: az első osztályú állami érdmet huszan, a második osztályú állami érdmet 30-an és diszoklevelet 10-en kaptak, arany oklevelet 25-en kaptak, ezüst oklevelet 40-en és végül bronz oklevelet 50-en.

Beszéde után Vántsa György kiállítási titkár olvasta fel sorrendben a 175 kitüntetést nyert kiállító nevét, a mely hosszabb időt vett igénybe.

A felolvasott ítélet általános tetszéssel és közmegelegedéssel találkozott s a jelen voltak a minden tekintetben kifogásolhatlanul igazságos ítéletet hozott juryt megjelente.

Ezután is Csiky Lajos elnök szólt, a kitüntetést nyerteknek tudomására hozta, hogy kitüntetésüket a jövő hó második felében fogják megkapni. Miután a jury csak — mint már említettük — 175 kiállítónak adhatta kitüntetést, elhatározta, hogy a kitüntetést nem nyertek közül többeknek, a minden kiállítónak adandó emlékközzel mellett megleghangu köszönő levelet adnak, a mely a kitüntetésekkel hasonló értékű leend.

Köszönetét fejezi ki továbbá elnök a kormánybiztosoknak, a közönségnek, a kiállítóknak s lelkes eljenzések között bezárja a jury beszámoló diszülését.

Az első rendű állami éremből három debreczeni kiállító kapott, Debreczen város, a kollégium és a kereskedelmi akadémia.

De hát hadd álljon itt a kitüntetést nyerteknek teljes névsora.

Állami I-ső osztályú éremmel a következő kiállítók tüntetettek ki: Debreczen szab. kir. városa a tanügy terén hozott annak fejlesztésére fordított nagy áldozataiért. A debreczeni ev. ref. főiskola, a bemutatott kitűnő berendezéséért, szertáraiért, ok- és szakszerű dolgozataiért. A debreczeni kereskedelmi akadémia bemutatott kitűnő berendezéséért, szertáraiért és szakszerű iskolai dolgozataiért. A budapesti állami pedagógium mellett fennálló gypszöntő műhely kiállított szép tárgyaiért. A sáros-

pataki irodalmi kör tankönyv-kiadványaiért. Dr. Kiss Károly az üvegtechnikai tanműhely vezetője üvegtechnikai tanszerkért. Themák Ede Temesvár, ásvány stb. gyűjteményeiért. A nagybecskereki szőnyegipar tanműhely izléses és versenyképes készítményeiért. Dr. Lendl Adolf Budapest, kitűnő praeparátumaiért. Süss Nándor budapesti mechanikai tanműhely vezetője, tanszeriért. Höleczl és Tsa Budapest, térképek és szemléltető képekért. Eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) budapesti könyvkiadók tankönyveikért. Rosonowszky Frigyes Budapest, szép állattömés praeparátumaiért. Knuth Károly Budapest, iskolai szellőztető és fűtő vízvezetési eszközeiért. Hesse Károly budapesti harmonium gyáros, javított szerkezetű harmoniumért. Első magyar varrógépgyár Budapest, varrógép készítés és jó varrógépekért. Clár Miksa tanár Sternberg, dombortérképekért. F. C. Heinrich, viasz-térképekért.

Állami másodosztályú éremmel a következő kiállítók tüntetettek ki: Debreczeni ev. ref. leányiskola szakszerű női munka fokozataért. A debreczeni római kath. elemi és felsőbb leányiskola fokozatos női munka oktatásért. — A debreczeni női ipariskola magyar stílusú rajzai, női kézi munkái és rendszeres női munka fokozataért. A háromszékmegegyei Erzsébet leánynevelő intézet Kézdi-Vásárhelyen szakszerű kézi munka fokozataért. A hegybányai székelyknai gyermekjátékok készítő tanműhely gyermekjátékok és óvodai versenyképes készítményéért. A csávai agyagipariskola szép agyagmunkákért. — A nagyváradi ipariskola szakszerű rajztanításért. Körmeny József és Kövesdy Sándor aradi tanárok az ábrázoló geometria oktatására szolgáló eszközökéért. Farkas Gizella Bánffy-Hunyad, a kalotaszegi varottas sikeres terjesztőseért. Kunszt Károly tanító Somorja, kitűnő és új módszerű állattömészetért. Angyal Béla és Vizi Ferencz körmöczbányai tanárok ókori kultur történeti szemléltető képekért. Heinmann János rimaszombati szaktanító a műfaragáshoz szükséges czélszerű gyalupadért. Dávidházi Kálmán könyvkötő Debreczen könyvkötészetért és a kartonmunkák tanmenetének fokozatos bemutatásáért. Berecz Gyul kir. tanfelügyelő Temesvár, a tanügyi monografián kifejtett kezdeményező munkáiért. Szücs Mihály gazdasági intézeti tanár Debreczen, a selyemtenyészésre vonatkozó rajzok és statisztikai adatokért. Siklody István tanár Brassó rajz- és irattartó készülékeiért. Frim Jakab Budapest, hűlyeoktatási munkálataiért. Szilvády József breznóbányai tanító sikerült állattömésért. Peutsi József bánffy-hunyadi tanár kalotaszegi varottas allomáért. — Stowasser J. budapesti hangszergyáros jó és olcsó iskolai hangszereit. Reszler Adolf Zilah, szép és versenyképes majolika munkáiért. Feivel Lipót budapesti vasbutorgyáros iskola felszerelésekért. Burghard és Társas Brassó vasbutorgyáros czégek iskola felszerelésekért. Molnár Vincze vakok intézeti tanár, Európa térképének a vakok részére elkészítéséért. A Müller Frőbelhaus Drezda, fizikai és technológiai tanszeriért. Klobt Frankfurt, csillagászati tanszeriért. Richter Adolf Bécs, építő kőszekrényeiért. Karl Graeser Bécs műipari lapjaiért.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

* Tisza Kálmán a Magyarok Bejövételéről.

Tisza Kálmán, Feszty Árpád albumába a következő meleg sorokat írta:

Ismerem — ugymond, — a képzőművészeti nagy terek hatását, amellyel a nemzet nevért, — melyből a művész származott — mind jobb és jobb hangzásúvá tudja tenni világszerte, daját dicsőségével szaporítva a nemzetét is; tudom azt is, hogy a művész, midőn nemzete történelmének egyes nagy momentu-

mát nagy tehetségével megöröki, nemzetének nagyságát, létjogosultságát hirdetve mindenfele. Ezt fogja tenni Feszty Árpád nagy körképe is.

Ezen kép részleteinek méltatására nem érzem magamat illetékesnek, de érzem óriási művészi hatását és tudom azt méltányolni. A kitűnő művész és a jó hazafi ölelkező szelleme sugalta és létesítette azt s ezáltal megragadta bámulatomat és megmelegítette szívemet.

Ez érzelmek hatása alatt éltetem a műteremtőjét.

Tisza Kálmán.

* **A „Külföld”** című remek hetilap, mely szerkesztőit, Cserhalmi H. Irént és Gerő Attilát dícséri, újra meglepő tartalommal jelent meg. Gyöngé egy „Anyai szív” című morva népballada, melyre Kiss József hasonló című ófranciaballadájának pendantja és hasonló alakban van kidolgozva, továbbá Vrchlicky egy Mese című remek verse. Azonkívül Ossip Schubin a híres cseh író egy nagyszerű novelláját hozza az életrajz és arckép kíséretében és Maro Grubeszic egy igen szép horvát novelláját hozza életrajz és arckép kíséretében. Ha ehhez hozzá számítjuk Zola remek Lourdesját és Ouida Sirlin-jét valamint, érdekes külföldi és honi irodalmi és népművelési cikkek, úgy fogalmat alkothatunk a lap gyönyörűségéről. Előfizetési ára 2 frt 60 kr, negyedévre. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor utca 15. Mutatványszám ingyen és bérmentve.

* **A Szent László társaság napilapja.** A múlt héten Nagyváradon megalakult Szent László részvénytársaság napilapja is fog indítani. Az új lap szigorúan katolikus szelvényben lesz szerkesztve és az egyház érdekeinek védelmét írja zászlajára. Szerkesztőjeül, mint értesülünk, dr. Persz Adolf jogtanár van kizemelve.

Különlék.

* **Halalos ferbli.** Zentáról írja levelezőnk: Az adoriánai csárdában a közelebbi múlt éjszakai egyikén vig mulatság volt. Az ifjabb népség táncra perdült, az öregebbje pedig leült egy kis ferblire. A nemzeti színjáték közben Vas Pál korezmáros és Gyulai József kanizsai lakos annyira összecizavakodtak, hogy bieszkával mentek egymásra. A korezmáros támadt dulakodás úgy végződött, hogy a korezmáros markolatig döfte kését ellenfelének a szívébe. Gyulai holtan rogyott össze. A gyilkos ferblizőt a esendőrök vasra verték és a zentai járásbíróshoz kísérték.

* **Munkácsy — a tönk szélén.** Párisi levelezőnk sajnós hírt ír meg nekünk Munkácsy Mihályról, a világhírű magyar festőről. Oly hírt, melyet csak föntartással közölhetünk, remélvén, hogy az legalább is tulzott. Arról van szó, hogy kiváló hazánkfia, annyi remekműnek a megteremtője, igen súlyos anyagi viszonyok közé jutott. Levelezőnk Daudet Alfonzról, a nagyszerű francia írótól hallotta a hírt, melyet Páris művészi köreiből is megerősítettek. Az az egy bizonyos, hogy Munkácsy háztartása rengeteg pénzt nyelt el. Ugy mondják, hogy a mester háztartása évenként mintegy kétszáz ezer frankba került. A mellett Munkácsynak is, nevének is drága passziói vannak. S ha mindehhez hozzáveszük, hogy a mesternek áldott jó szíve van s hogy évenként nagy összegeket ajándékoztak azoknak, a kik segélyért hozzá fordulnak, könnyen érthető, miként lehetséges, hogy Munkácsy, még az óriási keresete mellett is pénzügyi kalamitásokba jutott. Levelezőnk megjegyzi, hogy Munkácsy jelenleg Luxemburgban tartózkodik s így nem fordulhatott hozzá felvilágosításokért.

* **Reklám a vértanúknak.** A memorándumpör elítélte fogva ülnek Vácson és Szegeden s azért mégis nagy utazásokat tesznek. Persze nem ők utaznak, hanem az arcképek. A bukaresti liga tudniillik az elítéltek fényképeit nem rég elküldte Romába, Salomini festőművészhez, kik a 14 fényképet díszes csoporképpé foglalják össze, melyet aztán könyvnyomtatás által sokszorosítani fognak. Tíz

ezer ilyen példányt rendeltek meg a képekben.

* **Török lovasok Magyarországon.** Nagy feltűnést keltett tegnap délután Bács-Topolyán egy csapat török lovas, a mely egész váratlanul érkezett a városkába. A városka lakossága összefutott és ugyancsak megbámulta a szokatlan öltözötű lovasokat. A lovasok csak rövid pihenőt tartottak a nagykorosmában, aztán folytatták útjukat Szabadka felé. Pihenésük közben megérkezett a nagyon előkelőnek látszó lovasok szolgaszemélyzete, a mely tizenhárom pompásnál pompásabb, hálával borított almásszürke lovat vezetett. A szolgacsapatban volt egy, a ki németül is tudott s a kíváncsi érdeklődőknek ez a német lovas aztán megmagyarázta, hogy a török lovasok egyenesen Konstantinápolyból jönnek és lóháton mennek Berlinbe. Egy sport-fogadásról van ugyanis szó. Venden gróf és kísérete teszi meg a hosszú lovaglást a török fővárosból a német fővárosig.

* **A katolikus tanítók és a millenium.** A kat. tanítók orsz. bizottsága szombaton délután Komlóssy Ferencz dr. elnöklete alatt a kat. kör helyiségében ülést tartott. Az elnök lelkes beszédben hangsúlyozta az ezredéves ünnep fontosságát s kiemelte, hogy ezt a kat. néptanítóknak szintén meg kell ülniök. A gyűlés elhatározta, hogy a jövő 1895. évben megtartják a kat. tanítók orsz. nagygyűlését, még pedig képviselői alapon. A millenium évében diszgyűlést tartanak és részt vesznek az országos kiállításon. Fölkérik a püspöki kart, hogy minden egyházmegyében irassák meg az ottani népiskolák történetét. Elkészítik a magyar kat. néptanítók zászlaját és fölszentelik. Emlékkönyvet adnak ki és végül letezik a kat. tanítói árvaház alapkövét.

Melyik szedte rá a másikat?

Áron gazda, a fiikus kupez lovat vett a böszörményi vásáron Kolompár Mihály cigánytól. Hosszas veszekedés után tíz forintban megalkudtak. Áron leszurta a cigány markába a tizest és elvezette a gebét.

Arra ment Salamon szomszéd, a ki az árához nagyon szépek találta a vásárolt taltost. Salamon szomszéd megszólította a cigányt:

— Ugyan Kolompár, elment a kend esze, hogy azt a szép lovat potom tíz forintért odaadta?

A cigány rásandított a szemével.

— Az ám, csak hogy az a ló sánta, nézze csak meg jobban, Salamon szomszéd.

Salamon szomszéd megnézte, a ló csakugyan sántított; aztán odament Áron gazdához és korholó hangon így szólt:

— Elment Áron az eszed, hogy ezért a sánta gebéért tíz forintot adtál a cigánynak?

Áron arczára mennyei mosoly telepedett és szeméi ravaszul pislogtak:

— Ne félts engem Áron. Tudom én, mit teszek. Nem sánta az a ló, csak rosszul patkolták, attól sántit. Nézd csak meg jobban, Salamon szomszéd, hehehe!

Salamon szomszéd megnézte, csakugyan rosszul volt a gebe patkolva. Visszakocogott tehát nagy vigan a cigányhoz, előre örvendezve, hogy nyulik meg annak az arca a közleményére.

— Hej, Kolompár, szólt, maga-magát esalta meg kend avval a lóval. Tudja-e kend, hogy a ló rosszul van megpatkolva?

— Tudom felelt a cigány rendületlen flegmával.

— Tudja? Hát azt tudja-e, hogy csak azért sántit a ló?

Kolompár gunyosan vigyorgott:

— Magam patkoltam szándékosan rosszul a lovat, hogy a zsidó azt higye, hogy a patkolástól sántit. Elhíheti nekem Salamon szomszéd, hahaha!

Salamon szomszéd elhitte és még vigabban döcögve baktatott vissza Áron gazdához.

— Te Áron, kiáltotta, mégis téged szedte rá a cigány, mert azt mondja, ő patkolta szándékosan rosszul a lovat, hogy azt hidd, attól sántit.

Áron gazda Salamon szomszéd füléhez hajolt s ezt sugta neki:

— Nem tesz semmit... hamis volt a tíz forintosom.

Vidék.

* **Bessenyei-szobor Nyiregyházán.** Körülbelül tíz évvel ezelőtt Porubszky Pál nyiregyházai lapszerkesztő mozgalmat indított Szabolcsmegyében, hogy a vármegye nagy fiának, Bessenyei Ferencznek szobrot emeljenek. Azóta folytonosan folyt a gyűjtés a szép célra s ma a szobor-alap már több ezer forint. A gyűjtés vezetői, mint leve ezönk írja, már elhatározták, hogy a szobrot a millenium évében állítják fel.

* **Dalestély Ermihályfalván.** Az ermihályfalvai dalkör szeptember 9-én dalestélyt rendez, amelyen városunkból is számosan vesznek részt. A kibocsátott meghívó a következő: Meghívó! Az ermihályfalvai dalkör által 1894. szept. hó 9-én, vasárnap Minóri István termeiben saját pénztára, fele részben pedig az ev. ref. lelkészi-lak építési alap javára táncszal egybekötött dalestélyre t. címzet és b. családját tisztelettel meghívja, a dalkör. Műsor: 1. „Dalünnepe”, 2. „Tihanyi echó”, 3. „Pepitánt”, 4. „A ki téged” (népdal egyveleg.) A dalestély kezdete este 8 órakor Belépti-díj személyenként 1 frt. Család-jegy 2 frt 50 kr. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Jegyek előre válthatók Bittó Sándor és Kovács testvérek kereskedésében.

* **Szélviharok a Sárretnen.** Bárán dról írják nekünk, hogy ott a tavasz óta csaknem mindennapos vendég a szélvihar. Ezek az örökös szélviharok temérdek kárt okoztak koronkint, mert nemcsak a mezőn levő kereszteteket, szénakazlakat, más termények boglyait, hanem gazdasági épületeket, házakat rongáltak meg. Eső azon a vidéken vajmi kevés volt a nyáron s így a szárazság rendkívül nagy; legelő nincs. Tengeri termés alig-alig lesz valami.

NAPIHIREK.

Határidő naptár.

Muzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-12 óráig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közös ígűek nyitva pénteken 11-12 óráig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3-6 óráig nyitva.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12 óráig. d. u. 2-5 óráig. — Az írtató, kiadó hivatal és írtató nyitva d. e. 9-11. d. u. 3-4 óráig; vasárnap és ünnep nap d. e. 10-11 óráig.

A Gőcsev-egyesület „Óthon”-a (Keresz. Akad. földsz.) Szerdán és Szombaton d. u. 5-8 óráig van nyitva.

Katonai terzene kedden és szombaton d. u. 6 órakor a „Nagyerdőn”

A „Margit” fürdő vendéglőjében minden vasárnap d. u. cigányzene játszik.

Zeneestély az „Bungol királynő” szállodában minden kedden pénteken és vasárnap.

Orfeum a „Koroná”-ban kezdete minden este 8 órakor.

Szeptember 14. Boczkó Samuel rendőrfőkapitány jubileuma

Szeptember 15. A megyei másodaljegyzői állásra hirdetett pályázat lejárata.

Október 1-9. Debreczeni dienes napi országos vásárok következő rendben: 1-3-án bűr, gypaju, méztoll, iparczikkek, gabonaműek és mindemjéle termény- vásár, 4-5-én juhvásár, 6-7-én sertés vásár, 7-8-án lóvásár, 8-9-én baromvásár. Nyers termények és iparczikkek a vásár egész tartama alatt árusíthatók.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága holnapután, szerdán, azaz augusztus hó 29-én közgyűlésre jön össze. A városi rendkívüli közgyűlésre gróf Dégenfeld József főispán a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó. Az 1894. évi augusztus hó 29-ik napján, szerdán délelőtt 10 órakor a városháza nagytanácsstermében tartandó városi bizottsági rendkívüli közgyűlésre.

Tárgy: A m. kir. államvasutak Debreczenben felállítandó gép és kocsijavitó műhelye céljaira szükséges idegen területek megszerzésének s

együttal ugy képező földelk aldöntése. Del

— Tanác városháza nag nácülés volt, tan., polgárn adó és kórház s különféle k

— Adak A Debreczeni javára újabb Tóth Béla gyűjtőiven P forintot küldö

— A tan B e k e Anta tanár fog felo akadémiában z e l e s r ó l.

gyártó István A felolvasás, mutatásánál szak, mint a közönséget érte a t. olva

— Szeu ruarban vonu férfiu, a neg ges tisztvisel reggel rövid nán örök ál

györgyi Ele meretes, bu napjaiban is tikának. Ho később város vatalban ug

erővel és sz vonult nyug sokáig élvez meg, agyba

Tegnap, vas a család a Özv. Szent Katalin, tov Csukás Istvá

ánával; E szamos roko datják a legi hites ügyvé

ros volt tisz geli 1/2 órá ságának 46 történt gyás földirészei f

nak, a ref. pó-utca 3 vid ima ut örök nyugá ségtételre a ismerőseit h

ezen. 1894. vaira! — Ki

izzadnak s Most kezdő is már nag napokban.

a nagyvára mászó tűz hajnalban nyéken lef nek vége s

jönnek vis Hári honv szerenésbe és Miskolc tokon vesz mintegy 1 hó 30-án i részletben kezdetét v napig, azu ezreddel t

Tápiószőlő ber 11-én fog állani mely akko A 4-ik ha

tánczok (No. 1. Malaguenna, op. 24.) Előadja: Schnell G. P. de Sarasate. 6. a) Dal (f. dur.) Rubinstein. b) Mazurka. Gonard. c) Valse (c. moll.) Chopin. Játzza Schmid Róbert. 7. Enek. Hirsch Jenny kisasszony. 8. Introduction et variations pour le violon. David Ferd. Játzza: Schnell G. 9. Trobadour-ábránd, Verdi-től; Jankó zongorára átírta és előadja Schmidt R. A Jankó-féle zongorát Schmidt S. hangszerkereskedő ur engedte át. A hanversenyt táncz követi. Kezdete esti 8 órakor.

— **Disztornázás.** Óriási sok néző közönség előtt tartotta meg tegnap délután a debreczeni tornaegylet disztornázását, középiskolai tanulókkal a nagyerdőn. A csoportot Tóth Mihály főiskolai tornatanár vezényelte és ő tanította a fiukat ez alkalomra a tornázásra. A műsor első számát a felvonulás képezte. Az ifjak büszkén, délczegen lépkedtek a Magyariak zeneütemeire, melynek végeztével a szabadgyakorlatok vették kezdetüket. Az ifjak egyöntetűen, szabályszerűen végezték ezeket a gyakorlatokat is. A műsor legérdekesebb pontjait a szertornázás képezte. Az egyes szereken különösen kitűntek: **Mariak** Imre, **Kapros József**, **Bukfalvy József**, **Bokor Sándor**, **Polgári János** és **Matlász Kovszky Róbert**. A futásnál az első csoportban elsőnek érkezett be **Kiss László**, másodiknak **Récsy Gusztáv**; a második csoportban elsőnek **Cseresznyés Ferencz**, másodiknak **Szilágyi János**; a harmadik csoportban **Hornya Ernő** volt az első, a második pedig **Balogh Ernő**; a negyedik csoport futásánál, mely egyszersmind a legérdekesebb volt a versenyek között elsőnek jött be **Kapros József**, másodiknak **Matlász Kovszky Róbert**. A futás után következtek még a játékok a fűzér, melyet a Magyarok testvérek zenekarának kísérete mellett mutatott be. A rend fenntartására önként vállalkozott ez alkalommal **Pávay Gyula** biztos, ki csak nagy nehezen tudta a sok népközött a rendet fenntartani.

— **Eljegyzés.** **Gubenyász Andor** m. á. v. tisztviselő eljegyezte **Wagner Konrad** hajóskapitány kedves leányát **Helénát**, **Gomboson**.

— **A betegsegélyző pénztárak adatai.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter körrendeletet adott ki, melyben azt rendeli el, hogy a betegsegélyző pénztárakra vonatkozó statisztikai adatok jövőre nem mint eddig történt, a másodfoku iparhatóságokhoz, hanem közvetlenül az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz lesznek felterjesztendők az elsőfoku iparhatóságok által.

— **A fűrjvadászat sasionjának meghosszabbítása.** Eddig az összes vadásznaptárak ugy voltak szerkesztve, hogy február elsejétől aug. 15-ig terjed a fűrj vadászatra vonatkozó tilalom, most azonban mindez a vadászok nagy öröme megváltozik egy miniszteri rendelet folytán, mely kifejti, hogy a fűrj vadászata csak a párosodás és költés idején tiltja. Minthogy a fűrjknél a párosodás és költés tudvaleg csak április, május és június hónapokra esik, ennél fogva a vadásznaptár eddigi hibás beosztását kijavítja a fűrj vadászata csak a fönnemlített három hónapban, április, május és júniusban tiltja. A fűrjvadászat ideje ennél fogva három egész és fél hónappal hosszabbodott meg.

— **Mükedvelői előadás.** Tegnap este Thália mükedvelői papjai ütötték fel sátorlájukat a „Margit” fürdő disztermében, azaz hogy már fel volt ütve a sátorfa, csak előadást kellett ott tartani. Mint a többi, ugy ezen mükedvelői előadás is jótékony czélra ment és pedig jelen esetben a „Csokonai kör” házalapja javára. A közönség nagy számmal jött el ez előadásra, a melyen a mükedvelők a „Próbaházasság”-gal próbálkoztak meg kielégítő sikerrel; főképen a rendezés az, a mi kitűnő volt. A szereplők maguk ambícióval, szépen játszottak úgy, hogy nem egyszer hangzott el a zajos taps. A **Csokonai Vitéz Vihály** Szikorája nagyon sok természetességgel és ügyességgel volt megjátszva, valamint **Darvas Béla** is ügyesen játszotta a mézáróst, nála főképen igazán szépen csengő hangja nyerte meg a közönség tetszését. Jók voltak még **Scharinger Jolán** és **Volai Vilma** is. A mükedvelők zenekara

szintén egész ügyesen játszott. Előadás után reggelig tartó táncz következett a Magyarok testvérek zenekara mellett.

— **Mindig másodjára.** Hiába csak nagy pechje van a mi kerületi betegsegélyező pénztárunknak, nem képes egy közgyűlést ugy összehívni, hogy az határozatképes legyen. Az először összehívott közgyűlés határozatképtelenség miatt rendszerint a jövő vasárnapra marad, a mikor tekintet nélkül a jelenlévő tagok számára fog a közgyűlés határozni. Igy van ez a jelen esetben is; tegnapra hívták össze a közgyűlést, de mivel a tagok nem jelentek meg határozatképes számban, azt a jövő vasárnapra, szeptember 2-ára halasztották el.

— **Tizenhe en vagyunk.** Gyönyörű költemény bizonyára a mindenki által ismert „Heten vagyunk.” Meghatóan van abban egy kis ártatlan leányka esete elmondva, a ki sehogyszem tudott azzal a gondolattal megbarátkozni, hogy a hét tagból álló családból több kis testvérkéje meghalt; ő neki, ha kérdezték tőle, hogy hányan vannak, mindig hét tagból állott a család. Ilyenforma eset az alább leírandó is, csak hogy nem annyira naiv és megható, nem lévén szó jelen esetben másról, mint tizenhét darab csavargóról, a kik között három asszony is van s a kik az ispotály laposán ütötték fel nyugodalmas tanyájukat. A mindenható rendőrség az éjjel razziát tartván, mind a 17-et elesipte ugyan, de 2-öt csak kergetés után. Mikor a két legény megugrott, az egyik rendőr megkérdezett egy csavargót, — hogy hányan vannak, — ez, daczára annak, hogy kettő elszaladt közülök, nem tudott más felelni, csak hogy ök tizenheten pihentek a puha gyepen. Most épen a dutyit surolják. Az érdemes csavargók és hölgyek névsorát különben mihez tartás végett alább közöljük: **Bulódó Ferencz**, **Könya Lajos**, **Dács András**, **Szöke Pál**, **Bagoly Sándor**, **Szász Lajos**, **Dienes Géza**, **Szegedi Imre**, **Perga Juli**, **Kirják Zsuzsanna**, **Nagy Lőrincz**, **Barna Péter**, **Tokás Sándor**, **Biro Sándor**, **Szabó Sándor**, **Kiss Julianna**, egy néma és **Kovács János**. Nemde, gyönyörű névsor.

— **Az arany gyűrű.** Csak egy ártatlan arany karika gyűrűről van szó, a melyet még el sem loptak, hanem csak úgy találták. Most ott kutorog valahol a harmadik kerületi rendőrkapitányság egyik fiókjában, várván a megmentő kezét, a mely megszabadítja a fuladt levegőből. A gyűrűben különben betűk vannak bevéve. Tulajdonosa kellő igazolás mellett a harmadik kerületi kapitányságnál átvetheti.

— **Díjlövészet a nagyerdőn.** A nagyerdőn levő polgári lövöldében rendszer szokáshoz híven a vasárnapi verseny lövészetet tegnap délután is megtartották. A lövészet eredménye a következő: a legjobb mélylövést **Fürst Odón** tette és ezért 4 koronát nyert; a legtöbb körlövésért pedig **Szűcs Károly** 2 korona jutalomdíjban részesült.

— **Hűtlen segéd.** Nagyon okosan gondolkoznak a mélyen tisztelt notórius tolvaj urak, a mikor azt tartják, hogy nem érdemes holmi apró tolvajlást véghez vinni, mert ha megcsipik az embert, épen olyan szigoruan megbüntetik érte, mintha nagyobb lopást követett volna el. Nem ilyen praktikus legény volt **Szűcs Dániel** magyar szabó legény, a ki **Tegdes István** szabó mesternél boldogította a debreczeni cziviseket a jóféle magyar ruhákkal. Tegnap **Szűcs** hogy hogy nem, de letért az igazság útjáról s gazdájának raktárából egy alkalmas pillanatban bizony elemelt egy magyar nadrágot, de vesztére mert a nadrágok meg voltak olvasva s így Szűcsöt csakhamar megcsipték. Ma délelőtt volt ez ügyben az első kerületi rendőrkapitányságnál a kihallgatás s a hűtlen legény okvetlenül elveszi majd méltó büntetését.

Színház.

* **Színház H. Böszörményben.** Megyénk e törekvő, intelligens városában jelenleg **Béke Gyula** társulata játszik élénk érdeklődés mellett. A társulatról és működéséről a **H. B.** és **V.** legújabb száma a következőket írja:

A nagy közönség is belátja, hogy igaz-

tan volt a szintársulattal szemben, a mikor elhanyagolta az előadások szorgalmasabb látogatását, mert az olyan esték, melyeknél a kiadás felülmulja a bevételt, mindinkább ritkábbá válik.

Ezt határozottan úgy Beke, mint a társulat érdemül róhatjuk fel, mert a változatos programot mindenkor nagy routinnal s vevvel játszották. E héten három népszínmű s egy szalon énekes bohózatot vigjáték kerültek színre. Vasárnapi előadásul az **Ingeny-élők** a **Vidor Pál** népszínbázi tag új darabja adatott; kár, hogy a közönség a délutáni hatalmas záporosó által megriasztva e kitűnő fővárosi életképet nem méltatta eléggé.

Hétfőn **Tóth Ede** soha nem vőnülő **Toloneza** adatott, melynek egyes epizód szerepei is oly gyönyörűen domborodtak ki, a milyen összevágó előadást vidéki színészekről régen nem láttunk.

K. Zádor Róza jutalmául **Murai Károly** Pezsgőjét választotta s alig tulozunk, ha azt mondjuk, hogy a város intelligenciája haut crémejét láttuk az előadáson megjelenni s a vigjáték egymást folyton követő derült jelenetein, az általános hangulatról itélve pompásan mulatott a közönség.

Zóna előadásul **A kikoszarzott vőlegény** (Kis madaram) adatott.

Szombati előadásul **Krasznay Andor** A szerelmes diákot választotta, habár nézetünk szerint **Krasznay** oly intelligens színésznek ismerjük, hogy a **Jancsi buffo** szerepe helyett a **Moser-féle** „Egy dalár ünnepély viszontagságai” című régi, de kitűnő néma játékból, mint finomabb szerepben, sokkal nagyobb hatást ért volna el, azzal a közönségnél, a melynek a színész játszik, vagy legalább is kell, hogy játszik.

Közgazdaság.

Lötenyészési jutalmak kiosztása.

A hajdumegyei gazdasági egyesület a vármegyei lötenyészési bizottsággal egyetemben f. évi szept. 16-án reggel 9 óra következő óráig **Hajdusabolos** lötenyészési jutalomdíj kiosztást rendez, következő programmal és díjazással:

Rendező: a gazdasági egyesület s a lötenyészési bizottság.

Kiállitha: minden hajdumegyei lakos, tenyészítő, akár tagja a gazdasági egyesületnek, akár nem, a vármegyén kívül lakó csak akkor, ha az egylet tagja.

A bíráló bizottság a helyszínén előre fog megalakítani.

Kiállító azon csoport állatnál, hol ő is érdekelte fél, bíráló nem lehet.

Díjat az anyakanczánál csakis azon állat nyerhet, a mely a csikó ellése előtt már a kiállítónak birtokában volt, a többi díjazandó állatnál pedig megkivántatik, hogy azok legalább a kiállítást megelőzőleg három hónap óta a kiállítónak tulajdonát képezzék, mit a tulajdonos a bíráló bizottság kívánatára igazolni is tartozik.

Egy csoportbeli állatnál egy kiállító csakis egy pénzbeli díjat nyerhet, a többi esetleges díja érdemesített állatai diszoklevéllel fognak kitüntettetni.

Azon esetben, ha valaki a díjról lemond, a felett a bíráló bizottság rendelkezik.

A díjat nyert állatok disz-szalaggal is ki fognak tüntettetni.

A díjak a következők:

II. Allamdíj: 1-ső csoport: Csikóval elővezetett anyakanczák. 1-ső díj 3 drb. 10 frankos arany. 2-ik díj 6 drb. 10 frankos arany. 3-ik díj 4 drb. 10 frankos arany. 4-ik díj 2 drb. 10 frankos arany. 5-ik díj 1 drb. 10 frankos arany. 2-dik csoport: Hároméves kanczák-csikók. 1-ső díj 6 drb. 10 frankos arany 2-ik díj 4 drb. 10 frankos arany. 3-ik díj 3 drb. 10 frankos arany. 4-ik díj 2 drb. 10 frankos arany.

III. Gazdasági egyesület díjai: III-ik csoport: Két éves kancza-csikók. 1-ső díj 4 drb. 10 frankos arany. 2-dik díj 3 drb. 10 frankos arany. 4-ik díj 1 drb. 10 frankos arany. IV-ik csoport. Két és három éves ménesikók. 1-ső díj 4 drb. 10 frankos arany. 2-dik díj 2 drb. 10 frankos arany. V-ik csoport. Egy éves

csikók nemre 4 drb. 10 frankos arany. arany.

A bíráló belí díjak, val színén azonna ben fognak ke Felkérjül az állatokat a vezessék, hogy s a bíráló biz hesse működé

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

a hajdumegye

csikók nemre való tekintet nélkül, 1-ső díj 4 drb. 10 frankos arany, 2-dik díj 3 drb. 10 frankos arany, 3-dik díj 2 drb. 10 frankos arany.

A bírálás megejtése után a kitűzött pénzbeli díjak, valamint a diszszalagok a helyszínen azonnal, a diszoklevelek pedig későbbben fognak kézbesíteni.

Felkérjük az érdeklődő közönséget, hogy az állatokat a díjazás helyére 8 óra előtt oda vezessék, hogy azok jegyzékbe vétethessenek s a bíráló bizottság akadály nélkül elkezdhesse működését.

R á s ó G y u l a,
a hajdumegyei gazdasági egyesület elnöke.

U j v á r y B é l a,
a hajdumegyei lótenyésztési bizottság elnöke.

K e r p e l y K á l m á n,
a hajdumegyei gazdasági egyesület titkára.

A hesszeni légy irtása tárgyában. A földmivelésügyi miniszter a napokban átiratot intézett az O. M. G. E. és az összes megyei gazdasági egyesületekhez, melyben tudatja, hogy jelen átiratával egyidejűleg az ország összes törvényhatóságaihoz rendeletet bocsájtott ki a hesszeni légy irtása tárgyában. A miniszter átiratában felkéri a gazdasági egyesületeket, hogy saját hatáskörükben minden lehető tevényt meg az iránt, hogy a gazdaközön-

séggel e légy elszaporodásának veszélyét megismertessék s a hol lehet, alkalmazzák egész eréllyel azon eljárásokat, melyek a hesszeni légy elszaporodásának gátat vehetnek. Azon törvényhatóságoknak, melyeknek területén a hesszeni légy a mult, vagy folyó évben nagyobb károkat okozott, a miniszter a csalogató vetések alkalmazását rendeli el, melyek még e hó végén, vagy legkésőbb szeptember hó elején foganatosítandók. E vetésekre rakja le tudvalevőleg a hesszeni légy petéit. A csalogató vetések a tél beállta előtt alászántandók, mi által e légy elszaporodása legbiztosabban megakadályozható. A földmivelésügyi miniszter elvárja a törvényhatóságoktól, hogy gondoskodni fognak jelen rendelet teljes eréllyel való végrehajtásáról, kötelezve a járási főszolgabírákat és községi előljárókat a védekező eljárások lelkiismeretes ellenőrzésére a legsúlyosabb felelősség terhe alatt. Orvendetesnek tartjuk az új földmivelésügyi miniszter ezen erélyes intézkedését az országos csapással fejlődött hesszeni légy kiirtása tárgyában, de egyben nagyon kívánatosnak tartjuk azt is, hogy a szigorú ellenőrzésről ő maga is gondoskodjék, nehogy írott malaszt maradjon most kibocsájtott rendelete.

Katonai lóvásárok. A földmivelési miniszter a közös hadügyminiszter hozzájárulásával értesítette Szabolcsvármegyét arról, hogy a hadsereg lószükségletének fedezése végett a vármegye területén a katonai lóvásárok a következő napokon lesznek: Kisvárdán szept. 24-én. Nyírbátorban 26-án és Nyíregyházán 28-án. Ez alkalommal negyedfelvétet betöltött néhány olyan csikót is fognak vásárolni, a melyek kiváló jó alkattuknál és nemes származásuknál fogva a katonai csikó-telepeken való felnevelésre alkalmasnak látszanak.

Sertésvásár. Budapesti kőbányai sertések eredelmi csanak árjegyzése 1894. év augusztus 25-én.

Hizott sertésárak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgron felüli sulyban) 40¹/₂—41¹/₂ krig. Öreg közép (páronként 300—400 klgr sulyban) 40¹/₂—41¹/₂ krig. Fialat nehéz páronként 320 klgron felüli sulyban 42—42¹/₂ krig. Fialat közép (páronként 251—320 klgr. sulyban) 42¹/₂—43 krig. Fialat könnyű (páronként 280 klgrig terjedő sulyban) 43¹/₂—44¹/₂ krig. — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) 40¹/₂—41¹/₂ krig. Közép (páronként páronként 220—280 klgr. sulyban) 41—42 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 43—44 krig. III. Romániai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) 42—42¹/₂ krig. (páronként 220—260 kgr. sulyban) — krig. Könnyű (páronként 220 klgron terjedő sulyban) — krig. S z e r b i a i: Nehéz (páron. 260 klgr. felüli sulyban) 42—42¹/₂ krig. Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) 42—2¹/₂ krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 42—43 krig.

M e g j e g y z é s. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványszerű levonások mellett egy kilogramm sulyra krajezárokban értendők. Szokványszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4¹/₂ százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadó.

Idegenek névsora
Bika szálloda.
Roskovics J. és neje kir. jár. bír. N. Mihály. Dénes Lajos kir. ügyész Szatmár. — Scharschmidt György és neje Kolozsvár. — Dr. Istvanffy Gyula Kolozsvár. — Kusto Lajos magánzó H. M. Váshely. — Steuberger Ferencz igazgató Szatmár. — Bokos Tibor N. Körös. — Kornis Gábor kő. Bpest. — Steden József kő. Bécs. Bergman Lajos fastó Kalsrute. Betelheim I. utazó Bpest. — Sohmeid Róbert zeneművész Leipzig. — Matancs József kő. Bécs. Schnell József zeneművész Lipzick. — Petrich Imre Bpest. Spitz I. birtok Ecsed. — Serer utazó Bécs.

Angolkirátynő szálloda.
Wollmann ügyvéd N. Várad. — Szerzuői lelkész H. Böszörmény. — Lamch H. utazó Bécs. — Szegay I. földbírt. S. amar. Simon K. igazgató Arad. — Hoch J. tanár Segesvár. — Dr. Möricz K. Bpest. — Szentpétery utazó Bécs. — Leichenstein I. Debreczen. — Braun P. Zala Bpest. — Deusch S. Bpest. — Róth Mór mérnök Bpest. — Farkes nyugalmazott százados Bpest. — Taemak E. Temesvár.

Frohner szálloda
Ronay E. főmérnök Bpest. — Fridrich J. mérnök Bpest. — Pankovics, I. kő. Cegléd. — Moskovics I. kő. Bpest. — Dr. Leitner és neje Sámson. Heier Samuel birtokos Györgye. — Wersz E. utazó. B. esz. Grünvald I. kő. Karczag. — Rozenhá I. utazó Bpest. Hirsch I. utazó Bécs. — Jónás F. utazó Bécs. — Schwartz A. utazó Bpest. — Müller M. utazó Bpest. — Blau H. utazó Bécs. — Peris I. kő. N. Várad. — Terebesi I. N. Várad.

MENETREND.
— Érvényes 1894. május hó 1-től. —
(Egyéges vasuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

Budapest-felé (gyorsvonat)	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
	este 10 ó. 31 p.
1) P.-Ladány—Nagyvárad felé	délután 3 ó. 32 p.
Csak P.-Ladányig v. v.	este 8 ó. 15 p.
	minden kedden
Szatmár—M.-Sziget felé	délután 3 ó. 48 p.
Csak Szatmárig	reggel 5 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
	éjjel 3 ó. 05 p.
2) Miskolc—Kassa felé	reggel 8 ó. 25 p.
3) Miskolc—Kassa felé	este 8 ó. 05 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	délután 3 ó. 56 p.

1) P.-Ladánytól gyorsvonat.
2) Kassára érk. d. u. 3 ó. 31 p. Poprádra e 7 ó. 25 p.
3) Jun. 15-től Kassára érk. gyorsv. reg. 5 ó., Poprádra reggel 7 ó. 35 p.

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p. kor induló gy. v.	d. u. 1 ó. 50 p.
déli 12 ó. 30 "	sz. v. este 8 ó. 15 p.
az este 10 ó. 31 "	reggel 5 ó. 50 p.

Debreczenbe érkezik:

Budapest—Nagyvárad felől	délután 3 ó. 28 p.
" " gyorsvonat	este 7 ó. 09 p.
" " "	éjjel 2 ó. 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 41 p.
Csak P.-Ladánytól	reggel 4 ó. 55 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel 7 ó. 50 p.
" " "	délután 12 ó. 16 p.
" " "	este 10 ó. 16 p.
Csak Szatmártól	este 7 ó. 45 p.
1) Poprád—Felka—Kassa—Miskolc felől	reggel 8 ó. 07 p.
2) Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
3) Poprád—Felka—Kas—Miskolc felől	este 7 ó. 40 p.
" " "	reggel 8 ó. 09 p.
B.-sz. Mihály— (vásártérre)	8 ó. 17 p.
" (máv.-hoz)	este 7 ó. 41 p.
H.-öszörmény felől (vásártérre)	7 ó. 50 p.
" (máv.-hoz)	7 ó. 44 p.
F.-Abony felől vásártérre	reggel 7 ó. 44 p.
" (máv.-hoz)	8 ó. — p.
" vásártérre	délután 5 ó. 21 p.
" (máv.-hoz)	5 ó. 30 p.

Budapestről—Debreczenbe indul:

a délután 3 ó. 31 p. kor érkező sz. v.	reg. 8 óra 25 p.
az este 7 ó. 09 p. kor érkező gy. v.	délután 2 óra 10 p.
az éjjel 2 ó. 40 "	sz. v. este 7 óra — p.
az éjjel 2 ó. 40 "	érk. sz. v. (P.-Ladányig) este 9 óra 15 p.

1) Poprádról Jun 15-től gy. v. ind. este 9 ó. 30 p.
2) Kassáról indul reggel 4 ó. 55 p.
3) Poprádról ind. r. 8 ó. 35 p. Kassáról d. 12 ó. 31 p.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

529

1894.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Szeptember havi rendes közgyűlésén egy rendőr fogalmazói állás, mely évi nyolczszáz (800) frt fizetésből álló javadal-mazással van összekötve, továbbá ezen állás betöltése folytán esetleg megüre-sedendő más állások fognak választás utján betöltetni.

Ezen hivatali állásokra ezennel pályázat hirdettetik, felhivatnak pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám mint a kijelölő bizottság elnökéhez f. évi szeptember 15-ikének d. u. 5. órájáig aanyival inkább benyujtsák, mert később érkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen 1894. Augusztus 21.
Gróf Dégenfeld József.

Haszonbéri hirdetmény.

H.-Nánás város tulajdonához tartozó mintegy 1067 katasztrális holdat tevő réti föld hat egymás után következő évre zárt ajánlat utján haszonbérbe adandó.

A zárt ajánlatok Szeptember 27-ik napjának reggeli 9 órájáig alólirotthoz beadandók s az azokban teendő ígéretek el, vagy nem fogadása felett határozni a városi közgyűlésnek feltétlenül fenntartatik.

A részletes feltételek a városház iródjában bármikor megtekinthetők.
Kelt H.-Nánás 1894 augusztus 21.

Csohány L.
polgármester.

970. szám.
1894. v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 15171 1894. P. sz. végzése folytán közhirrét tétetik, miszerint Herzog Miksa részére Csengeri Záli debreczeni lakostól 125 frt. 12 kr. tőke, ennek 1893 évi november hó 28 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 42 frt 32 kr. perköltség erejéig, 1894. évi április hó 6-án bíróság lefoglalt és 733 frtra becsült házi butorok, bólti árak, üzleti felszerelvények, bor és egyéb ingóságok 1894. évi augusztus hó 31 délelőtti 9. órakor kezdetét vevő és Széchenyi utcán, 1784. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet inérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alólis, el fognak adatni.

Debreczen, 1894. évi augusztus hó 16.
Török Péter,
bírói kiküldött.

